

Příloha č. 1 – Popis aktivit

- 1) Podpora komunitní práce včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center**
- 2) Podpora sociálních služeb**
- 3) Podpora ohrožených rodin s dětmi**
- 4) Podpora osob závislých nebo závislostí ohrožených**
- 5) Podpora řešení dluhové problematiky**
- 6) Podpora posílení výkonu sociální práce na obcích**
- 7) Podpora zdravotní prevence**
- 8) Podpora participativních metod práce s cílovou skupinou**
- 9) Podpora programů zaměřených na boj s diskriminací a anticiganismem**

1) Podpora komunitní práce včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center¹

Podporován bude proces aktivizace obyvatel metodou komunitní práce, jejich zapojování se do života v komunitě a definování potřeb, které svými zdroji naplní. Bude podporováno posilování sebedůvěry členů komunity a jejich schopností, ochoty a motivace podílet se aktivně na správě místa, kde žijí, vytváření podmínek pro aktivní participaci lidí na věcech veřejných, pro zplnomocňování, sdílení zodpovědnosti a zapojování do plánování změn, do rozhodování a do přímé realizace opatření na úrovni sousedství, dané lokality, obce, města, dle individuálních schopností. Bude kladen důraz na práci celého společenství, na kterém se podílejí všichni relevantní aktéři z komunity všech věkových kategorií včetně seniorů a dětí za podpory (organizační, vzdělávací, strategické a facilitační) komunitního pracovníka.

Komunitní práce² = participativní přístup ke kolektivním problémům/situacím/tématům a zároveň je metodou přispívající k prevenci a řešení sociálního vyloučení s cílem budování mobilizované a udržitelné komunity. Komunita je expertem na svou situaci, zná svoje zdroje a určuje cíl, priority, proces a postupy práce. Metoda komunitní práce vede k postupnému zplnomocňování celých komunit v samostatném řešení svých problémů a naplňování potřeb. V kontextu komunitní práce jde o dosažení takového stavu, kdy členové komunity nečekají pouze na pomoc, ale jsou připraveni svou situaci změnit. Komunitní práce je založená na „uschopňujícím“ přístupu a liší se tak od „poskytujícího“ přístupu, který může být někdy aplikován v rámci sociální práce/sociálních služeb.

Kompetence komunitního pracovníka

Komunitní pracovník podněcuje proces komunitní práce, zná postup a metodu komunitní práce a podporuje komunitu v organizačních dovednostech, pracuje se zdroji uvnitř i vně komunity a tvoří most mezi komunitou a okolím. K tomuto účelu může využívat širokou škálu metod (od motivování, zvyšování sebedůvěry a podpory samo organizování členů komunity až po zapojování komunity do komunitního plánování, rozvoje lokality či případné iniciace legislativních změn). Komunitní pracovník splňuje minimálně kvalifikační požadavky v souladu s přílohou č. 2 výzvy „Pomůcka pro stanovení osobních nákladů“. Disponuje znalostmi o procesu a postupech metody komunitní práce a umí je aplikovat v různých kontextech a v rámci rozličných rolí, které může při práci zaujímat. Má kompetence, díky kterým je schopen naslouchat, budovat vztahy, aktivizovat, objasňovat zájmy. Zároveň se orientuje v mnoha tématech, jako např. v nezaměstnanosti, zadluženosti, bytové politice, interakcích rodiny či sociální politice³. Průběžně se vzdělává jak v odborných tématech, tak i v metodách komunitní práce, zlepšuje své sociální, organizační, vzdělávací, strategické, facilitační a další dovednosti potřebné pro výkon činnosti komunitního pracovníka. Pokud to charakter dané situace přímo vyžaduje (řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím sociální práce), tak musí splňovat odbornou kvalifikaci sociálního pracovníka podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

V případě realizace individuální sociální práce platí podmínky pro aktivitu 6 (Podpora posílení výkonu sociální práce na obcích).

Komunitní pracovník realizuje aktivity v souladu s **principy komunitní práce⁴**:

¹ **Komunitní centra** umožňují vytvářet prostor pro mobilizaci zdrojů uvnitř komunity a pro pomoc při řešení problémů místní komunity za aktivní účasti všech stran, kterých se tyto problémy dotýkají; nejsou výhradně zaměřena na podporu a zapojování lidí s nějakým druhem znevýhodnění, ale jsou široce otevřena všem lidem, kteří žijí v dané lokalitě – dění v komunitním centru vychází z potřeb a kreativity těchto lidí a může zahrnovat široké spektrum aktivit (např. aktivity kulturní a multikulturní, výchovné a vzdělávací, environmentální či aktivity neformálních (svěpomocných) skupin veřejnosti a občanských iniciativ a dobrovolnickou činnost).

² Stanková, Gojová, Gojová 2020, Sociální práce s komunitou, FSS, Ostravská univerzita

³ Stanková, Gojová, Gojová 2020, Sociální práce s komunitou, FSS, Ostravská univerzita

⁴ Grundělová, Kalusová, Recmanová, Stanková 2022, Komunitní práce očima komunitních pracovníků

- Komunita určuje cíl. Komunita definuje společné cíle a potřeby, komunita je expertem na svou situaci.
- Komunita určuje proces a jeho výsledky. Komunita určuje priority, proces a postupy práce.
- Jsou zapojeni členové a členky komunity. Komunita se aktivně účastní řešení své situace/tématu.

Příklady aktivit:

1. Mapování potřeb komunity (zjišťování a analýza potřeb, vyhledávání témat)
2. Plánování témat (analýza témat, výběr témat, strategie práce na tématech, síťování zdrojů uvnitř a vně komunity)
3. Realizace témat
4. Vyhodnocení (evaluace)

V žádosti o podporu musí být popsán proces, jakým bude žadatel s komunitou pracovat, jaké participativní techniky/metody bude využívat ve všech fázích realizace aktivity (míra zapojení členů komunity při mapování, plánování a realizaci témat, vč. evaluace), dále musí být uveden odhad, kolik obyvatel komunity plánuje aktivizovat a musí být popsán způsob evidence aktivit – jak bude evidovat realizovaná témata a zapojené obyvatele a vyhodnocovat míru participace v jednotlivých fázích. Aktivity by měly být popsány procesně (s důrazem na to, jaké procesy bude komunitní pracovník podněcovat a s ohledem na dokládání výstupů), nejedná se tedy o statické aktivity obsahově předem vytvořené.

Doplňkově je možné podpořit v kombinaci s výše uvedenými aktivitami i aktivity zaměřené na:

- aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ vzniklých na základě zplnomocňujících metod práce směřujících k řešení místních problémů⁵ (občané přináší zastupitelstvu obce náměty na zlepšení kvality života v obci, občansky vedené projekty, rozvoj zájmových skupin a sítí v sousedstvích přinášející pomoc místním občanům v řešení potřeb a problémů ovlivňujících kvalitu jejich života s dopadem na sociální začleňování a vstup na trh práce, podpora místních lídrů/ autorit z řad členů komunity, a to i formou vzdělávání, konzultací, stáží apod.),
- komunitní organizování – vznik komunitních platforem, koordinačních/pracovních skupin apod. pro komunikaci zástupců místních aktérů a organizací, aktivních občanů a mluvčích znevýhodněných osob za účelem zlepšení jejich vztahů a zajištění aktuálních potřeb obyvatel apod.

Podmínky podpory:

- komunitní aktivity musí vycházet z mapování kontextu komunity a potřeb členů komunity; konkrétní podobu a zaměření aktivit utváří cílová skupina podle vlastních potřeb a zájmů s cílem řešit kolektivní problémy/situace/témata,
- komunitní práce musí být v projektu vykonávána komunitním pracovníkem (kvalifikační požadavky pro tuto pozici jsou vymezeny v příloze č.2 Pomůcka pro stanovení osobních výdajů),
- výdaje na zajištění vzdělávání a supervize členů realizačního týmu mohou být hrazeny z paušálních výdajů, žadatel pak v tomto případě musí popsat vzdělávání v samostatné aktivitě a zároveň je povinen nastavit vzhledem k této aktivitě odpovídající indikátory a jejich hodnoty (viz. bod 4.2 výzvy).
- na aktivitu se nevztahuje veřejná podpora

V rámci této aktivity 1 nebude podporováno:

- jednotlivé aktivity, pokud nebudou realizovány v souladu s principy komunitní práce,

⁵ Cílem je pomoc komunitám osvojit si specifické dovednosti, zvýšit své uvědomění a skrze organizované kolektivní jednání zlepšit kvalitu života svých členů. Komunity jsou podporovány v artikulaci vlastních priorit, mobilizaci svých členů a hledání spojenců a realizaci naplánovaných strategií (Stanková, Gojová, Gojová 2020)

- poskytování sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- výkon sociální práce,
- dobrovolnictví v sociálních službách, vztahující se k základním činnostem poskytovaných sociálních služeb,
- univerzity třetího věku, výchova k občanství (v gesci MŠMT),
- volnočasové aktivity, zájmové kroužky a činnosti, kulturní a vzdělávací/osvětové aktivity komerčního charakteru, tj. běžně dostupné aktivity realizované profesionály pro širokou veřejnost, bez participace členů komunity.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity komunitní práce:

- koordinátor projektu/vedoucí služby
- komunitní pracovník
- garant komunitní práce

2) Podpora sociálních služeb

V této aktivitě budou podporovány pouze následující **druhy sociálních služeb (taxativní vymezení)**:

- Kontaktní centra (§ 59 zákona č. 108/2006 Sb.)
- Krizová pomoc (§ 60 zákona č. 108/2006 Sb.)
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62 zákona č. 108/2006 Sb.)
- Služby následné péče (§ 64 zákona č. 108/2006 Sb.) - pouze ambulantní forma
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65 zákona č. 108/2006 Sb.)
- Terénní programy (§ 69 zákona č. 108/2006 Sb.)
- Odborné sociální poradenství (§ 37 zákona č. 108/2006 Sb.)

Způsobilé aktivity a s nimi spojené výdaje jsou pouze takové, které jsou zaměřené na podporu a financování běžných výdajů souvisejících s **poskytováním základních činností sociálních služeb**, a to v rozsahu stanoveném zákonem. Jejich výčet a charakteristiky jsou uvedeny v části třetí, hlavě I, díle 2 až 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“)⁶.

Aktivita je zaměřena na přímou práci s CS, včetně možného vzdělávání realizačního týmu.

Nebude podporováno síťování a podpora zaměstnanců jiných organizací. V rámci aktivity č. 2 nebudou podporovány žádné fakultativní ani doplňkové činnosti.

Podporovány budou:

- **nové sociální služby nebo** stávající **sociální služby rozšiřující se svojí kapacitou**, které působí v daném regionu či lokalitě,
- **stávající sociální služby** – mohou být podporovány pouze za předpokladu, že tyto služby (jejich kapacity uvedené v žádosti o podporu) nebyly bezprostředně⁷ před podáním žádosti o podporu financovány krajem z účelově poskytnuté dotace MPSV dle § 101 a) zákona č. 108/2006 Sb., případně jim poskytnutí této dotace nebylo před podáním žádosti schváleno orgány kraje. Obdobně se postupuje v případě sociálních služeb, které jsou financovány dle § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb.

Podmínky podpory:

- **potřeba sociálních služeb** musí být doložena strategickým dokumentem obce pro oblast sociálních služeb/sociálního začleňování; v případě:
 - obcí typu A - příjemce uvede elektronický odkaz na tento dokument⁸ v příloze č. 3 Vstupní analýza nebo dokument přiloží jako přílohu žádosti o podporu,
 - obcí typu B a C – příjemce dokládá tzv. Plán sociálního začleňování, resp. uvede elektronický odkaz na tento dokument v žádosti o podporu,
- **registrace sociálních služeb** v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách - žadatel v popisu žádosti o podporu uvede identifikátor sociální služby, popis služby v žádosti o podporu musí být v souladu s údaji o sociální službě vedenými v elektronické formě registru poskytovatelů sociálních služeb.
- zařazení služby do sítě sociálních služeb uvedené ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb příslušného kraje, případně MPSV (nezbytný je soulad kapacit poskytovaných služeb).

⁶ Viz také vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

⁷ Bezprostředně = v kalendářním roce, ve kterém je podána žádost, nebo v roce přecházejícímu roku, v němž je žádost podána, a to za předpokladu, že o dotacích pro poskytovatele sociálních služeb na příslušný kalendářní rok nebylo orgány kraje v době podání žádosti rozhodnuto.

⁸ Například střednědobý plán rozvoje sociálních služeb obce.

V projektech na podporu sociálních služeb lze podpořit i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu, konkrétně:**

- profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu:
 - o supervize realizačního týmu je povinná,
 - o povinný rozsah supervize je minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců realizace projektu),
 - o rozsah jedné supervize by neměl být delší než 3 hodiny,
 - o role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizí v sociální sféře,
- průběžné vzdělávání dalších členů týmu (pokud nejsou výše uvedeni):
 - o minimální rozsah vzdělávání pracovníků realizačního projektu je 24 hodin za rok (12 měsíců trvání projektu),
 - o vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání, neformálního vzdělávání, metodické podpory – externích metodických porad či stáže,
 - o cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí členů realizačního týmu,
 - o oblasti vzdělávání musí mít souvislost s realizací dané sociální služby a podpory CS,
- vzdělávání zaměřené na sociokulturní specifika Romů.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity podpora sociálních služeb:

- Sociální pracovník
- Pracovník v sociálních službách/terénní pracovník
- Koordinátor projektu/vedoucí služby
- Expert/case manager
- Psycholog/psychoterapeut
- Právník
- Peer konzultant

3) Podpora ohrožených rodin s dětmi

Podporovány budou níže uvedené fakultativní činnosti v rámci poskytovaných sociálních služeb, které mají dopad na vymezené cílové skupiny a zaměřují se na zapojení osob do ekonomického, sociálního, pracovního života společnosti (na zprostředkování přístupu ke službám podporujícím návrat na trh práce, integraci těchto osob zpět do společnosti doprovázenou návratem na trh práce a na udržení se na trhu práce).

Financování fakultativních činností sociálních služeb bude přípustné pouze za dodržení podmínek uvedených níže.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – fakultativní činnosti zaměřené na:

- budování přirozených a neformálních vazeb osob pečujících o dítě, jež přispívají k přenosu informací o výchově, získávání informací o možnostech řešení obtížných životních situací a praktických dovedností a návyků spojených s výchovou a péčí o domácnost, zdravým životním stylem (např. zážitkové aktivity, kurzy, pobyty),
- aktivizaci vlastních sil rodiny (rodinné konference, family coaching a další) při řešení a zvládání situace spojené s rizikem ohrožení dítěte, zaměřené na vytvoření podpůrných kapacit v lokalitě,
- aktivity terapeutické a psychologické podpory a krizové intervence,
- programy a aktivity specifické i nespecifické psychoterapeutické podpory cílené na rodiny s dětmi a na děti ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené, zaměřené na selektivní či indikované prevence rizikového či problémového chování, terapeutické intervenční skupiny zaměřené současně na děti i rodiče,
- podporu vzniku a fungování rodičovských svépomocných skupin v kontextu podpory rozvoje rodičovských kompetencí,
- podpora vytváření systematických doučovacích programů⁹,
- podpora a aktivizace rodin při nástupu dětí do předškolního/školního zařízení (například doprovázení dětí do těchto zařízení),
- programy tranzitní péče, tj. podpora dítěte v situaci, kdy dochází ke změně prostředí – umístění do ústavní výchovy, ZDVOP, ale i podpora dětem, které přecházejí s rodiči/rodičem do pobytové sociální služby (azylové domy),
- programy zaměřené na práci s biologickou rodinou při provázení fází odebrání dítěte, 6týdenní efektivní programy pro intenzivní podporu pro rodiny, u nichž bezprostředně došlo k odebrání dítěte, zaměřené na návrat dítěte do rodiny (psychosociální podpora rodičů, rodinných zástupců); následné programy na podporu, případně udržení změny a pozitivního vývoje ve směřování rodiny (motivace a aktivizace členů rodiny např. prostřednictvím motivačních rozhovorů, coachingu a obdobných metod),
- aktivity zaměřené na zajištění kontaktů dětí umístěných mimo rodinu (v ústavní i náhradní rodinné péči) s rodiči a podpora informování dítěte a zajištění jejich názoru s důrazem na ochranu práv dětí, podpora rodičům při udržování kontaktu s dítětem (psychosociální i materiální),
- posilování vlastních kompetencí rodičů dětí zaměřené na změnu postojů a získávání pozitivních vzorů (peer mediace, mentoring) neformálním způsobem, nedílnou součástí jsou aktivity zaměřené na rozvoj kapacit asistentů (peer konzultanti, peer mentoring) v preventivních službách, programy zaměřené na vytvoření a podporu skupin peer aktivistů (kteří jsou jednak přímo podpořeni CS a zároveň členové realizačního týmu projektu) a kteří svými postoji mohou pozitivně působit na rodiče.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež – fakultativní činnosti zaměřené na:

- posilování vlastních kompetencí dětí a mládeže, změnu postojů a získávání pozitivních vzorů (peer mediace, mentoring) neformálním způsobem, nedílnou součástí jsou

⁹ V rámci této činnosti se nesmí v projektu jednat o duplicitu s podporou v rámci programů vyhlašovaných MŠMT (např. Národní plán obnovy, Operační program Jan Ámos Komenský).

aktivity zaměřené na rozvoj kapacit asistentů (peer konzultanti, peer mentoring) v preventivních službách, programy zaměřené vytvoření a podporu skupin peer aktivistů (kteří jsou jednak přímo podpořenou CS a zároveň členové realizačního týmu projektu) a kteří svými postoji mohou pozitivně působit na své vrstevníky,

- programy podporující inkluzi ohrožených dětí do širšího kolektivu, rozvoje jejich talentu, navázání pozitivních vazeb rodičů i dětí mimo komunitu sociálně vyloučených,
- aktivity terapeutické a psychologické podpory a krizové intervence,
- aktivity efektivně podporující děti ohrožené rizikovým chováním¹⁰ / sociálně patologickými jevy ve smyslu vyhledávání, prevence a příp. řešení problémů vznikajících v důsledku rizikového chování s důrazem na osobnostní, sociální a morální rozvoj s cílem přispět ke stabilizaci dítěte ve vztahu k jeho rodině, ke vzdělávání; edukativní aktivity určené dětem (podle jejich věku) zaměřené na oblast psychického, fyzického nebo sexuálního zneužívání, zaměřené na rizika související se závislostí a sexuálním chováním, zaměřené na zvyšování občanské nebo finanční gramotnosti apod.

Terénní programy – fakultativní činnosti zaměřené na:

- edukační aktivity zaměřené na poskytování základní zdravotní péče osobám žijícím v sociálně vyloučených lokalitách

Fakultativní činnosti společné pro všechny podporované sociální služby zaměřené na rodiny s dětmi:

- aktivity na podporu informovanosti a vědomého rozhodování s ohledem na dopady situace a rozhodnutí pro všechny zúčastněné, eliminaci násilí v rodinách, realizace advokační práce (vč. Právního zastoupení u soudů),
- aktivity podporující rozvoj neformální individualizované podpory z komunity,
- edukativní programy zaměřené na vztahová témata, osobnostní rozvoj v kontextu uplatnění ve společnosti apod.

Podporované aktivity zohledňují perspektivu genderové rovnosti.

Podmínky podpory:

- žadatel může v projektu **kombinovat aktivity** pod bodem 2) *Podpora sociálních služeb* (základní činnosti sociální služby) s aktivitami pod bodem 3) *Podpora ohrožených rodin s dětmi* (fakultativní činnosti sociální služby) nebo **projekt zaměřit pouze na aktivity pod bodem 3) Podpora ohrožených rodin s dětmi (fakultativní činnosti sociální služby)**, pro obě varianty platí, že **žadatelem je pouze poskytovatel registrované sociální služby** dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Nelze podpořit organizace, které mají pouze pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí.
- žadatel je **povinen v popisu žádosti o podporu uvést konkrétní identifikátor sociální služby vztahující se k této aktivitě** včetně shody cílové skupiny uvedené v registru poskytovatelů sociálních služeb.

V projektech na podporu ohrožených rodin s dětmi lze podpořit i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu, konkrétně:**

- profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu:
 - o supervize realizačního týmu je povinná,

¹⁰ „...takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost“ str. 28-29. MIOVSKÝ, M. Historie a současné pojetí školské prevence rizikového chování v ČR. Část 1. (str. 17-34) In: MIOVSKÝ, M. Prevence rizikového chování ve školství I. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. 2015. 328 s. ISBN 978-80-7422-392-1

- povinný rozsah supervize je minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců realizace projektu),
- rozsah jedné supervize by neměl být delší než 3 hodiny,
- role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizí v sociální sféře,
- průběžné vzdělávání dalších členů týmu (pokud jsou uvedeni v realizačním týmu v přímých nákladech projektu),
 - minimální rozsah vzdělávání pracovníků realizačního projektu je 24 hodin za rok (12 měsíců trvání projektu),
 - vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání, neformálního vzdělávání, metodické podpory – externích metodických porad či stáže,
 - cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí členů realizačního týmu,
 - oblasti vzdělávání musí mít souvislost s realizací dané sociální služby a podpory CS,
- vzdělávání zaměřené na sociokulturní specifika Romů.

V rámci této aktivity 3 nebude podporováno:

- poskytování základních činností sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- výkon sociální práce na obci,
- volnočasové aktivity, zájmové kroužky a činnosti, kulturní a vzdělávací/osvětové aktivity komerčního charakteru, tj. běžně dostupné aktivity realizované profesionály pro širokou veřejnost,
- dětské skupiny dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině,
- střediska volného času a školní kluby ve smyslu školského zákona¹¹ (v gesci MŠMT),
- pracovní pozice na školách v gesci MŠMT (asistenti pedagoga, speciální pedagogové, školní psychologové apod.),
- polytechnické vzdělávání, neformální vzdělávání, doučování a kroužky na školách (v gesci MŠMT),
- komerční zpoplatněné služby zaměřené na hlídání a vyzvedávání dětí a péči o domácnost,
- aktivity realizované pro žáky na školách, a to včetně doučování a kariérového poradenství na školách (v gesci MŠMT, hrazené z jiného dotačního titulu – MŠMT, OP JAK, NPO).

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity podpora ohrožených rodin s dětmi:

- Sociální pracovník
- Pracovník v sociálních službách/terénní pracovník
- Koordinátor projektu/vedoucí služby
- Expert/case manager
- Psycholog/psychoterapeut
- Krizový intervent
- Sociální pedagog
- Vychovatel/pedagog volného času
- Právník
- Peer konzultant/pomocný pracovník z řad CS

¹¹ Školní klub je školské zařízení pro zájmové vzdělávání. Poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné nebo několika škol. Řídí se vlastním školním vzdělávacím programem, vycházejícím ze zájmů a potřeb jednotlivých žáků. K tomu se vztahuje školský zákon č.561/2004 Sb., který definuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a jiné vzdělávání.

4) Podpora osob závislých nebo závislostí ohrožených

Aktivita cílí na podporu programů sekundární a terciární prevence pro osoby ohrožené závislostmi (včetně nelátkových závislostí), osoby závislé na návykových látkách a dalších rizikových formách chování, osoby s duální diagnózou a pro jejich rodinné příslušníky, mimo zdravotnické služby a péči, např:

- programy zaměřené na minimalizaci zdravotních a sociálních rizik u osob užívajících omamné a psychotropní látky (dále „OPL“) nebo u osob OPL ohrožených a rizik spojených s hazardním hraním,
- svépomocné a aktivizační programy (využití peer konzultanta v oblasti závislostí),
- adiktologická psychosociální intervence,
- aktivity a programy zaměřené na integraci osob užívajících drogy do pracovního procesu, např. rozvojem stávajících služeb, kdy se aktivní uživatelé drog podílejí na aktivitách harm reduction (včetně jejich úvodního zaškolení do poskytování aktivit) apod.,
- rodinné terapie,
- doléčovací aktivity pro osoby po léčbě závislostí, které opustí např. terapeutickou komunitu, ale nadále jim je poskytována podpora a programy zaměřené na integraci osob užívajících drogy nebo alkohol a hazardní hráče do pracovního procesu.

Uvedené programy lze vhodně kombinovat s aktivitou 2) Podpora sociálních služeb, která umožňuje financovat sociální služby v rozsahu základních činností dle zákona o sociálních službách. V případě zaměření projektu pouze na výše uvedené programy se bude vždy jednat o aktivity realizované mimo základní činnosti příslušné sociální služby.

V rámci této aktivity 4 nebude podporováno:

- tréninková pracovní místa.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity podpora osob závislých a závislostí ohrožených:

- Koordinátor projektu/vedoucí služby
- Pracovník s CS
- Peer konzultant/pomocný pracovník z řad CS
- Adiktolog
- Psycholog/psychoterapeut

5) Podpora řešení dluhové problematiky

Dluhové poradenství bude v projektech podporováno výhradně jako **cílená přímá podpora a pomoc osobám z cílové skupiny**, podpora aktivit směřující k aktivnímu řešení zadluženosti či předluženosti, ke snížení rizika sociálního vyloučení z důvodu předluženosti, jedná se zejména o:

- a) zpracování a podávání insolvenčních návrhů/podání návrhů na oddlužení,
- b) proces mapování dluhů, sestavení rodinných rozpočtů,
- c) aktivity vedoucí k řešení exekucí (zastavování exekucí atd.),
- d) aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů,
- e) aktivity směřující k hájení práv klientů v rámci soudního řešení jejich sporů, zejména podpora během nalézacího řízení, sepisování vyjádření k soudu, podávání opravných prostředků proti platebnímu rozkazu a rozsudku, pomoc s podáním žaloby na vydání bezdůvodného obohacení (po zastavení protiprávních exekucí) apod.,
- f) rozvoj terénního dluhového poradenství (pouze sociální služba – odborné sociální poradenství),
- g) zvyšování kompetencí cílové skupiny v oblasti práce s dluhy, a to formou individuální přímé práce s cílovou skupinou, individuální modelace života s dluhy a bez dluhů (příprava pro život v jasných podmínkách hospodaření bez dluhů).

Výše uvedené aktivity je **nutné řešit komplexně včetně přímé práce s cílovou skupinou**. Dílčí aktivity a) a b) lze realizovat pouze v kombinaci s dalšími aktivitami uvedenými pod body c) až g).

V případě poskytování dluhového poradenství mimo sociální službu odborné sociální poradenství se doporučuje navázat při plánování projektu spoluprací se sociálními pracovníky obecních úřadů II. a III. typu za účelem zajištění komplexního řešení nepříznivé sociální situace klientů.

Doplňkově je možné podpořit v kombinaci s výše uvedenými aktivitami i aktivity zaměřené na:

1. snižování specifických dluhů např. v souvislosti s trestnou činností, neuhrazené pokuty, dluhy na nájemném a podobně,
2. podporu osob v průběhu procesu oddlužení, které budou mimo jiné působit preventivně proti možnému zrušení oddlužení ze strany soudu,
3. spolupráci partnerů na místní úrovni, spolupráce představitelů obce s nestátními neziskovými organizacemi, vytvoření pravidel a strategie přístupu k řešení zadluženosti na úrovni obce, včetně implementace nových nástrojů zaměřených na předcházení nárůstu pohledávek obce a jejich efektivnější správy,
4. prevenci ztráty zaměstnání z důvodů předlužení, podpora pracovníků s exekucemi a odbourávání specifických bariér v přirozeném prostředí klienta, např. individuální dluhové poradenství v zaměstnání, podpora v jednání se zaměstnavatelem atd.,
5. obnovu narušené (v souvislosti s dluhy) životní stability (např. krizová intervence), obnovu narušených (v souvislosti s dluhy) partnerských či mezilidských vztahů (pouze sociální služba – odborné sociální poradenství),
6. šíření informovanosti o dostupné terapeutické podpoře či poskytovateli konkrétní sociální služby, která by klientovi mohla být nápomocná, sestavení rodinných rozpočtů a práce s rodinnými financemi, seznámení s možnostmi získání a udržení zaměstnání, včetně možnosti legálních přivýdělků.

V rámci této aktivity 5 nebudou podporovány skupinové workshopy, kurzy, přednášky a ostatní skupinové aktivity.

Podmínky podpory:

- **Aktivita f) a 5.** (aktivity - terénní dluhové poradenství, obnova narušené životní stability a obnova narušených partnerských či mezilidských vztahů) **je možné realizovat jen v rámci sociální služby – Odborného sociálního poradenství. Závazné podmínky podpory sociálních služeb jsou uvedeny v aktivitě 2) Podpora sociálních služeb.**
- Služby v oblasti oddlužení, zejména zpracování a podávání insolvenčních návrhů/podání návrhů na oddlužení, mohou poskytovat pouze právnické osoby, kterým Ministerstvo spravedlnosti udělilo akreditaci k poskytování služeb v oblasti oddlužení.
- **V této aktivitě se nesmí jednat o anonymní osoby.**

V projektech na podporu dluhové problematiky lze podpořit jako doplňkovou aktivitu i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu, konkrétně:**

- profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v případě podpory sociální služby odborného sociálního poradenství v projektu, a to v rozsahu maximálně 72 hodin za dobu trvání projektu,
- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu, supervize realizačního týmu není povinná, v případě, že supervizi žadatel zahrne do projektu je doporučeno toto nastavení:
 - o rozsah supervize minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců realizace projektu),
 - o rozsah jedné supervize by neměl být delší než 3 hodiny,
 - o role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizí v sociální sféře,
- průběžné vzdělávání dalších členů týmu (pokud jsou uvedeni ve vymezení pozic v přímých osobních nákladech na zaměstnance):
 - o doporučený rozsah vzdělávání pracovníků realizačního projektu je 8 hodin za rok (12 měsíců trvání projektu),
 - o vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání, neformálního vzdělávání, metodické podpory,
 - o cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí členů realizačního týmu,
 - o oblasti vzdělávání musí mít jasnou souvislost s realizací dané sociální služby a podpory CS,
- vzdělávání zaměřené na sociokulturní specifika Romů.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity na podporu řešení dluhové problematiky:

- Dluhový poradce
- Garant v oblasti dluhů
- Koordinátor projektu/vedoucí služby
- Mediátor
- Psycholog/psychoterapeut
- Právník

6) Podpora posílení výkonu sociální práce na obcích

Aktivita je zacílena na **zvýšení dostupnosti sociální práce** a na **posílení výkonu profesionální realizace sociální práce** podle § 109 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) **na úrovni obcí¹²**.

Na úrovni obcí I. typu se jedná o výkon sociální práce jako vhodných aktivit v kontextu činnosti obce podle § 94 zákona o sociálních službách a podle § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

Na úrovni obcí II. typu se jedná o výkon činností sociální práce podle § 63 až 65 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Na úrovni obcí III. typu se jedná se o výkon činností sociální práce podle § 92 a § 93a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

V případě obcí II. a III. typu nesmí docházet k duplicitnímu financování ve vztahu k Dotačnímu řízení na výkon činností sociální práce pro příslušný rok. Cílem je posílení výkonu sociální práce (rozšíření/navýšení úvazků pracovníků) nad rámec jejího standardního financování formou dotací ze státního rozpočtu (MPSV).

V případě obcí I. typu činnosti sociální práce podle místních podmínek a po dohodě s příslušnou obcí v přenesené působnosti vhodně doplňují výkon sociální práce v přenesené působnosti obcí III. typu, nesmí se s nimi překrývat, naopak by na ně měly vhodně navazovat nebo je doplňovat. Klíčová je domluva na vzájemné spolupráci všech stran. Obec I. typu je povinna kontaktovat příslušnou obec III. typu a na vhodném modelu spolupráce, v souladu se systémovým nastavením výkonu sociální práce v přenesené působnosti, se s ní dohodnout.

Sociální pracovník obce I. typu bude tedy vhodně doplňovat a navazovat na činnosti spadající pod přenesenou působnost obcí III. typu, včetně realizace sociálního šetření, depistáže (cíleně vyhledávat klienty na svém území), sociálního poradenství. Ve své činnosti se zaměří, podle místních podmínek a potřebnosti, zejména na vyhledávání osob v obtížné či rizikové situaci, poté i nabízení odborné pomoci a v kontextu poskytování sociálního poradenství i na zprostředkování a koordinaci dalších odborných služeb s cílem zajistit klientům komplexní podporu a pomoc. Sociální pracovník v obci I. typu může být podle principu subsidiarity, převážně prvním kontaktem, na který se klient při řešení své nepříznivé sociální situace obrací. Pro nastavení fungujících modelů spolupráce při výkonu činností sociální práce i mimo její rámec včetně zajištění potřebných služeb a komplexní pomoci pro klienta je však nezbytné postupovat ve spolupráci s ORP, sdílet s ORP informace.

Uznatelné pozice v případě obcí I. typu:

- Case manager
- Sociální pracovník

Pracovní pozice může být nově vytvořena nebo se může jednat o rozšíření/navýšení úvazku u stávající pozice. Pracovní pozice, resp. úvazek sociálního pracovníka může být v projektu sdílen pro více obcí I. typu.

Uznatelné pozice v případě obcí II. a III. typu:

- Garant sociální práce
- Case manager
- Sociální pracovník

Pracovní pozice může být nově vytvořena nebo se může jednat o rozšíření/navýšení úvazku u stávající pozice.

¹² s výjimkou agendy sociálně-právní ochrany dětí

Zaměření činností:

- Podpora rozvoje a profesionalizace sociální práce.
- Zavedení a ověření inovativních řešení v oblasti sociální práce realizované sociálními pracovníky.
- Nastavení systému zjišťování efektivity výkonu sociální práce ve vztahu ke klientovi, zjišťování správnosti využití technik sociální práce pro klienta a mapování skutečných problémů klienta způsobujících nepříznivou sociální situaci komplexním způsobem.
- Sociální práce v oblasti prevence eskalace nepříznivých sociálních jevů – terénní sociální práce, depistáž, monitoring, základní sociální poradenství.
- Podpora nástrojů a programů zaměřených na evaluaci činností sociální práce s dopady na rozvíjení její kvality a odbornosti včetně supervize.
- Využívání inovativních metod, aktivity zaměřené na zvyšování kvality vykonávané sociální práce a podpora a zdokonalování stávajících technik a metod.
- Případová sociální práce v oblasti koordinace (case management, plánování podpory dle individuálních potřeb, zdrojů a možností apod.).
- Spolupráce v místních podmínkách – podpora síťování a spolupráce s dalšími sociálními pracovníky (SP ORP, OSPOD, Úřad práce ČR, poskytovatelé sociálních služeb, školy apod.), i multidisciplinární spolupráce s dalšími odborníky a aktéry (případové konference, cílená setkávání, vytváření platforem, sdílení dobré praxe aj.) – v rámci obce, v rámci správního území i mezi obcemi.
- Zavádění programů a nástrojů mezioborové a mezirezortní spolupráce zaměřených na spolupůsobnost a návaznost pomáhajících intervencí.
- Podpora komunitního plánování a garance realizace výstupů komunitního plánování.
- Podpora spolupráce s krajským úřadem a MPSV (analýzy a jejich vyhodnocování, monitoring).
- Podpora spolupráce při výkonu sociální práce v obcích I. typu s obcemi III. typu (zahájení povinné spolupráce, rozvoj nastavené spolupráce).
- V případě sociálních pracovníků z obcí I. typu je nezbytné, aby kontaktovali sociální pracovníky/vedoucí sociálního odboru ORP s cílem dojednat konkrétní model spolupráce při výkonu činností sociální práce, která je systémově nastavena v přenesené působnosti. Tato dohoda/model spolupráce může/nemusí být samostatným dokumentem/výstupem projektu, a bude zárukou toho, že díky dojednané spolupráci nebude docházet v sociální práci v místních podmínkách obcí k duplicitám a diskontinuitě, ale spíše k vyplňování „bílých míst“ v podobě deficitů v dostupnosti sociální práce v malých obcích typu I. a zároveň k posílení koordinačních procesů při zprostředkování potřebných služeb a komplexní podpory klientům v nepříznivé sociální situaci.

V rámci této aktivity 6 nebude podporováno:

- Posílení výkonu sociální práce na obci zaměřené pouze na oblast podpory sociálního bydlení¹³.

V projektech na podporu sociální práce na obcích lze podpořit jako doplňkovou aktivitu i **vzdělávání, metodickou podporu a supervizi týmu, konkrétně:**

- Profesní (odborné) vzdělávání sociálních pracovníků dle § 111 zákona o sociálních službách.
- Požadavky na vzdělávání:
 - o Kurzy, které svým profilem odpovídají jejich činnosti a mohou tak prohloubit již stávající zkušenosti ve vztahu k zákonu o sociálních službách, viz kompetence

¹³ Na oblast sociálního bydlení je zaměřena výzva č. 03_24_064 Podpora sociálního bydlení (2) - [Výzva 064 OPZ+ - www.esfcr.cz](#)

a náplň práce. Proškolení včetně podpory výcviků, které nejsou hrazené z dotačního titulu poskytovaného MPSV na výkon sociální práce, např. psychosociální, které nejsou v souladu s Metodikou, konkrétně s částí III, odst. 4, výdajem nezbytně nutným k výkonu sociální práce a nespádají do uznatelných výdajů za další vzdělávání podle části IV, odst. 1.5 a 1.6. Výběr kurzů/vzdělávacích programů může zahrnovat i takové, které nejsou akreditované MPSV, ale jsou přínosné pro rozvoj dovedností či znalostí sociálního pracovníka s ohledem na řešenou problematiku, včetně vzdělávání zaměřené na sociokulturní specifika Romů.

- Rozsah školení je nejméně 48 hodin za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky (povinné vzdělávací minimum je způsobilé jen pro nové pracovní pozice).
- Supervize sociálních pracovníků – forma skupinová/týmová, individuální
 - o Supervize (u stávajících sociálních pracovníků lze hradit náklady spojené se supervizí za předpokladu, že jsou zapojeni do projektu a nebyla jim zajištěna supervize, resp. hrazeny náklady na ni z jiných zdrojů).
 - o Minimální rozsah pro týmovou supervizi je 3x ročně.
 - o Minimální rozsah pro případovou individuální supervizi je 8 hodin za osobu/rok.
- Organizace a účast na pracovních odborných setkání na úrovni správního území, sdílení dobré praxe napříč republikou zejména s přilehlými obcemi, které mohou mít obdobnou cílovou skupinu díky geografickému umístění a mohou společně sdílet zkušenosti z praxe, které by jim mohly pomoci řešit nastalé situace, setkávání se za účelem navazování kontaktů a sdílení kontaktů např. za účelem podpory multidisciplinární spolupráce, metodická podpora napříč obcemi v celé České republice za možné přítomnosti zástupců krajských úřadů, potažmo MPSV. Může se jednat o nastavení pravidelných setkávání několikrát do roka, a tím zachovávat a podporovat síť sociálních pracovníků a dalších odborníků, kteří jsou součástí sociální práce. Může se jednat o setkávání formou kazuistických seminářů, odborných školení apod.
 - o Min. doporučený rozsah pro setkávání – v rámci on-line prostoru 6x do roka.
 - o Min. doporučený rozsah pro setkání osobní – 1x do roka.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity na podporu posílení výkonu sociální práce na obcích:

- Sociální pracovník
- Garant sociální práce obce
- Case manager obce

7) Podpora zdravotní prevence

Podporovány budou preventivní programy/aktivity v oblasti podpory zdraví osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách.

Tyto aktivity nesmí kolidovat s úkony hrazenými zdravotní pojišťovnou.

Cílem aktivity je zefektivnění primární a sekundární prevence cílové skupiny prostřednictvím zřízení pozice zdravotního mediátora, který v území zajišťuje **mediaci ve zdraví**.

Mediace ve zdraví je chápána jednak jako **individuální poradenství** v péči o zdraví a integrace jednotlivců a rodin do zdravotního systému ČR a jednak jako zajišťování **edukační činnosti v oblasti podpory zdraví** a zdravého životního stylu, včetně osvěty o psychickém, fyzickém a sexuálním zdraví.

Zdravotní mediátor:

- Přímoou prací s CS mapuje míru začlenění, resp. vyloučení ze sítě zdravotních a návazných služeb a integruje klienty do systému těchto služeb (tj. registrace lékařům primární zdravotní péče – PLD, PLDD, gynekologie, stomatologie, zprostředkování přístupu ke screeningovým programům, ad.).
- Vyhodnocuje příčiny snížené dostupnosti prevence a mediací mezi prostředím klienta a zdravotních služeb zefektivňuje jejich využití.
- Systematickou terénní prací se dostává k zanedbaným/dlouhodobě neřešeným zdravotním problémům a preventuje jejich prohlubování zprostředkováním odborné pomoci a zvyšováním zdravotní gramotnosti klienta i edukací k sociokulturnímu senzitivě zdravotníků/pracovníků organizací, se kterými klient přichází do styku.
- Prostřednictvím individuálního poradenství a vzdělávání emancipuje jednotlivce a rodiny k soběstačnosti v oblasti péče o zdraví, včetně psychického zdraví a v případě dětí a dospívajících i psychosociálního vývoje, a vede je k udržitelné změně chování ve prospěch zdravého životního stylu.
- Připravuje a sjednává edukační aktivity.

Podporované aktivity zohledňují perspektivu genderové rovnosti v souvislosti s prevencí v oblasti zdraví.

V rámci aktivity je možné realizovat i **skupinové/komunitní edukace** v základních oblastech podpory zdraví.

Edukace může probíhat různými formami uplatňovanými ve veřejném zdravotnictví, například tematicky zaměřené workshopy, kampaně, soutěžní a herní aktivity¹⁴ s cílem edukace, odborné přednášky, dny zdraví atp. Aktivity mohou být zaměřené na nízkoprahové zpřístupnění jak teoretických informací z oblasti podpory zdraví, tak základních zdravotnických měření krevních a tělních parametrů (krevní tlak, hladina krevního cukru a cholesterolu, množství viscerálního tuku atd.) s cílem zachytit možné rizikové hodnoty a včas napojit klienty na odbornou pomoc. Nízkoprahové zpřístupnění znamená realizaci aktivit v místech, která jsou fyzicky a sociálně dobře dostupná cílové skupině, tedy v místě nebo blízko místa bydliště a v prostorách, kde se osoby ohrožené sociálním vyloučením cítí bezpečně a společensky komfortně.

Podmínkou realizace je garance edukačních aktivit odbornými pracovníky, kteří splňují kvalifikační předpoklady k výkonu zvolené (tematické) činnosti (např. psychické zdraví – psychoterapeut, dentální hygiena – dentální hygienista/hygienistka, prevence diabetu – diabetolog/diabetoložka atp. (**uhrazení odborníků bude v projektu probíhat z paušální sazby**)).

¹⁴ V projektu nelze finančně podpořit sportovní aktivity.

Pronájmy prostor pro realizaci aktivit, PR aktivity (tisk pozvánek, edukačních letáků, ad.), reklama na sociálních sítích a dalších kanálech), edukační pomůcky pro realizaci vzdělávacích programů (např. modely tělních orgánů relevantních k jednotlivým oblastem edukace atd.) budou v projektu hrazeny z paušální sazby. Obdobně bude propláceno také jízdné a parkovné, jestliže mediátor doprovází klienta k lékaři a využije k transportu služební vozidlo.

V projektech na podporu zdravotní prevence lze doplňkově podpořit i **vzdělávání zdravotního mediátora a supervizi týmu, konkrétně:**

- supervize realizačního týmu – možné kombinovat formy skupinové, individuální a případové supervize, dle potřeby realizačního týmu a průběhu projektu:
 - o povinný rozsah supervize minimálně 12 hodin za jeden rok (12 měsíců v projektu),
 - o rozsah jedné supervize nesmí být delší než 3 hodiny,
 - o role supervizora odpovídá standardům Českého institutu pro supervizi se zkušeností se supervizí v sociální sféře,
- průběžné vzdělávání zdravotního mediátora:
 - o doporučený rozsah vzdělávání je 60 hodin za dobu realizace projektu,
 - o vzdělávání může mít podobu akreditovaného vzdělávání (kombinace různých kurzů), neformálního vzdělávání (např. přenos dobré praxe), metodické podpory (akreditace není vyžadována, je jen doporučená, včetně vzdělávání zaměřené na sociokulturní specifika Romů),
 - o cílem vzdělávání je posilování dovedností a kompetencí zdravotního mediátora.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity na podporu zdravotní prevence:

- Zdravotní mediátor
- Koordinátor projektu/vedoucí služby
- Expert/case manager

DOPLŇKOVÉ AKTIVITY:

Na tyto aktivity nelze podat samostatný projekt, **daná problematika musí být vždy kombinována v projektu s některou z aktivit pod body 1 až 7.**

8) Podpora participativních metod práce s cílovou skupinou

Participace v územích s koncentrací sociálního vyloučení by měla usilovat o zapojení obyvatel s kumulací sociálních problémů v občanské oblasti, resp. na úrovni dopadů občanského a politického zmocnění, občanské gramotnosti a rozvoje komunity. Bez jejich aktivního zapojení do rozhodování, realizace aktivit na místní úrovni a účasti na životě komunity v přirozených podmínkách místního společenství se pravděpodobně jejich situace nezlepší a dopady tohoto stavu budou nadále negativně ovlivňovat celou společnost.

Na tuto dílčí aktivitu nelze podat samostatný projekt, **participativní metody práce s CS v rámci aktivity 8 musí být vždy součástí, resp. doplňovat aktivity pod body 2 až 7 výzvy** (např. ve spojitosti s podporou sociálních služeb, sociální práce na obci apod).¹⁵

V případě využití participativních metod v projektu jako samostatné klíčové aktivity je nutné jednoznačně popsat jejich vliv na sociální začleňování osob z cílové skupiny (např. sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených). **Zároveň projekt musí kombinovat aktivity tak, aby vždy v projektu byly obsaženy aktivity s vazbou na naplňování indikátoru 600 000 Celkový počet účastníků (podpor nad 40 hodin) a indikátoru 670 102 Využívání podpořených služeb (podpora do 40 hodin).**

Zaměření činností – participativní metody práce se zapojením cílové skupiny za účelem:

- a) rozvoje a podpory aktivizace členů komunity,
- b) rozvoje inovativních nápadů a přístupů v komunitě,
- c) nastavení vzájemné spolupráce uvnitř i vně komunity,
- d) posilování participativních metod práce postavených na aktivním zapojování lidí (členů komunit) žijících v dané obci/lokalitě do procesu plánování, realizace a vyhodnocování dílčích intervencí,
- e) podpory vzdělávacích aktivit přispívajících k boji s diskriminací, jedná se o podporu vzdělávacích aktivit zaměřených na destigmatizaci cílové skupiny, na informování o příčinách, formách diskriminace a způsobech prevence a odstraňování diskriminace, poskytování poradenství cílovým skupinám týkající se nediskriminace a rozvoj různých forem služeb pro oběti diskriminace.

Participativní metody práce s cílovou skupinou představují další možnost zapojování osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených do prevence a do rozhodovacích procesů na místní úrovni s cílem angažovat je do definování a řešení problémů za použití kooperativního rozhodování. Přehledný popis participativních metod práce je k dispozici na webovém portálu www.participativnimetody.cz v sekci „participativní metody“.

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity:

- Koordinátor participace na obci
- Peer konzultant/pomocný pracovník z řad CS

¹⁵ Projekty na podporu komunitní práce obsahují vždy implicitně i podporu participativních metod práce s cílovou skupinou, v případě zahrnutí aktivity č. 1 Podpora komunitní práce do projektu tedy nelze mít na participativní metody práce s CS samostatnou doplňkovou klíčovou aktivitu.

9) Podpora programů zaměřených na boj s diskriminací a anticiganismem

Jedná se o podporu aktivit zaměřených na destigmatizaci cílové skupiny, na informování o příčinách, formách diskriminace a způsobech prevence a odstraňování diskriminace.

- poskytování poradenství cílovým skupinám týkající se nediskriminace,
- poskytování bezplatné právní pomoci a poradenství v oblasti diskriminace a anticiganismu,
- rozvoj různých forem služeb pro oběti diskriminace (např. zastoupení před soudem, za účelem zajištění ochrany a pomoci obětem diskriminace, včetně obětí rasové diskriminace, při řešení případů diskriminace soudními, případně mimosoudními prostředky, a zároveň předcházení těmto sporům),
- osvětová činnost v lokalitě s cílem bourání předsudků,
- advokační aktivity s cílem přijetí opatření na posílení právních záruk proti diskriminaci.

Na tuto aktivitu nelze podat samostatný projekt, **daná problematika musí být vždy součástí jiného tematicky zaměřeného projektu** např. ve spojitosti s podporou komunitní práce, v oblasti podpory sociálních služeb apod. **V případě využití programů zaměřených na boj s diskriminací a anticiganismem v projektu je nutné uvést toto téma jako samostatnou klíčovou aktivitu** a jednoznačně popsat její vliv na sociální začleňování osob z cílové skupiny (osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených). **Zároveň projekt musí kombinovat aktivity tak, aby vždy v projektu byly obsaženy aktivity s vazbou na naplňování indikátoru 600 000 Celkový počet účastníků (podpor nad 40 hodin) a indikátoru 670 102 Využívání podpořených služeb (podpora do 40 hodin).**

Doporučené klíčové pozice v realizačním týmu pro provádění aktivity:

- Koordinátor boje s diskriminací a anticiganismem
- Expert/odborný konzultant/advokační pracovník
- Peer konzultant/pomocný pracovník z řad CS
- Právník